

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αρμόδιος: Περικλής Αγγέλου
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους
Τηλ. 210-5294875
Ταχ. Δ/ση: Ιερά Οδός 75
Τ.Κ. 118 55 - ΑΘΗΝΑ

Αθήνα 19/06/2024

Αριθμός Γνωμοδότησης 83/2024

Αριθμός ερωτήματος: 296/9.4.2024 Διεύθυνση Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας, Τμήμα Β' Φοιτητικής Μέριμνας, του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.).

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: Εάν τα έξοδα αμοιβής και ασφάλισης του φοιτητή Α.Τ., που αφορούν στην πρακτική άσκησή του, την οποία πρόκειται να πραγματοποιήσει στην εταιρία με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.» είναι δυνατόν να επιβαρύνουν τον φορέα υποδοχής, που προτίθεται να αναλάβει τη σχετική υποχρέωση.

Ιστορικό:

Από το πραγματικό, το οποίο εκτίθεται στο ιστορικό του ερωτήματος σε συνδυασμό προς τα λοιπά στοιχεία του υπηρεσιακού φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Ο φοιτητής Α.Τ. με την από 3.4.2024 (αριθ. πρωτ.260/3.4.2024) αίτησή του, την οποία υπέβαλε στην ερωτώσα υπηρεσία ζήτησε να εξεταστεί από την διοίκηση η δυνατότητα τα έξοδα της αμοιβής, ως και της ασφάλισής του να τα επιβαρυνθεί, αντί του πανεπιστημιακού ιδρύματος της φοίτησης του (Γ.Π.Α.), μόνο ο φορέας υποδοχής, δηλαδή η εταιρεία με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.», στην οποία, ήδη, πραγματοποιεί την προβλεπόμενη από την νομοθεσία πρακτική άσκησή του από 23.04.2024. Από το υπ' αριθ. 766/2.04.2024 πιστοποιητικό της Διεύθυνσης Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας, Τμήμα Α' Σπουδών-Μηχανογράφηση προκύπτει ότι ο εν θέματι φοιτά στο Τμήμα

Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής της Σχολής Επιστημών των Φυτών του Γ.Π.Α., ήδη διατρέχει το 10^ο εκπαιδευτικό εξάμηνο, που διατίθεται για την εκπόνηση της πτυχιακής του διατριβής και πρέπει για τη λήψη του πτυχίου του, να πραγματοποιήσει, υποχρεωτικά τετράμηνη πρακτική άσκηση σε τόπο οριζόμενο από το εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Νομοθετικό πλαίσιο.

2. Με τις ακόλουθες διατάξεις του νόμου 4957/2022: «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 69

Παρ. 1 *«Στα προγράμματα σπουδών πρώτου και δεύτερου κύκλου δύναται να προβλέπεται η διενέργεια πρακτικής άσκησης φοιτητών, ως υποχρεωτική ή προαιρετική εκπαιδευτική δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών που στοχεύει στην πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών επιστημονικών γνώσεων που αποκτήθηκαν από την επιτυχή παρακολούθηση του προγράμματος σπουδών και την εξοικείωση των φοιτητών με πιθανούς χώρους εργασίας. Η πρακτική άσκηση φοιτητών διεξάγεται σε δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχειρήσεις, εφεξής καλούμενους «φορείς υποδοχής», υπό την εποπτεία διδάσκοντος του προγράμματος σπουδών. Η πρακτική άσκηση δύναται να διεξάγεται και σε φορείς της αλλοδαπής, εφόσον καθίσταται εφικτή η εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του προγράμματος σπουδών της παρ. 2. Για την πρακτική άσκηση φοιτητών συνάπτεται σύμβαση πρακτικής άσκησης μεταξύ του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), του φοιτητή και του φορέα υποδοχής. Η επιτυχής ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης συνεπάγεται την απονομή του αριθμού των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System ECTS), που καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.»*

Παρ. 6 όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 126 ν. 5078/2023:

«Οι φοιτητές που διεξάγουν πρακτική άσκηση, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) (πρώην Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών

I.K.A.-E.T.A.M.) σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2217/1994 (Α' 83) μόνο για τον κίνδυνο του ατυχήματος, το κόστος της οποίας βαρύνει αποκλειστικά το φορέα υποδοχής. Για την ασφάλιση παροχών ασθενείας σε είδος, εφαρμόζεται η παρ. 10 του άρθρου 15 του ν. 3232/2004 (Α' 48).»

Παρ. 7: «Το ύψος της μηνιαίας αποζημίωσης για τη διεξαγωγή πρακτικής άσκησης σε φορείς του ιδιωτικού τομέα ανέρχεται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του νομοθετημένου κατώτατου βασικού μισθού, εφόσον η πρακτική άσκηση αφορά εκπαιδευτική δραστηριότητα που αντιστοιχεί σε πλήρη απασχόληση σαράντα (40) ωρών εβδομαδιαίως. Εάν η πρακτική άσκηση αφορά μικρότερο αριθμό ωρών εβδομαδιαίας απασχόλησης, το ποσό της μηνιαίας αποζημίωσης διαμορφώνεται αναλογικά σύμφωνα με τις συνολικές ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης. Η αποζημίωση δύναται να καταβάλλεται είτε σε μηνιαία βάση είτε με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας της πρακτικής άσκησης.»

Παρ. 8: «Το κόστος αποζημίωσης και ασφάλισης των φοιτητών για τη διεξαγωγή πρακτικής άσκησης βαρύνει κατά προτεραιότητα τους φορείς υποδοχής. Κατ' εξαίρεση, το κόστος αποζημίωσης και ασφάλισης δύναται να βαρύνει, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου, τον προϋπολογισμό συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή έργων χρηματοδοτούμενων από ίδιους ή ιδιωτικούς πόρους που διαχειρίζονται οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι. Ειδικά, για τους φοιτητές που διεξάγουν υποχρεωτική πρακτική άσκηση για την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών τους σε σχολικές μονάδες ή άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, το κόστος αποζημίωσης και ασφάλισης δύναται να είναι χαμηλότερο από το οριζόμενο στην παρ. 7 και να καλύπτεται αποκλειστικά από πόρους συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή ίδιους πόρους των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. Το ακριβές ύψος της αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων.»

Άρθρο 453, όπως έχει διαμορφωθεί με την διάταξη του άρθρου 24 παρ. 2 ν. 5057/2023:

«Το άρθρο 69 και οι αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 416 εφαρμόζονται από το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 και εξής. Συμβάσεις πρακτικής άσκησης φοιτητών που συνάπτονται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023 και του ακαδημαϊκού έτους 2023-2024, καθ' όλη τη διάρκειά τους, ακόμη και εάν αυτή εκτείνεται στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος, διέπονται από τις διατάξεις που

ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, του Κανονισμού πρακτικής άσκησης του Τμήματος ή του προγράμματος σπουδών».

3. Με τις κατωτέρω διατάξεις του άρθρου 25 ν. 1474/1984 «Τροποποίηση του Ιδρυτικού Νόμου του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και άλλες διατάξεις» (Α' 128) ορίζονται τα ακόλουθα:

Παρ. 1 εδ. α': *«Οι δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί, τα ΝΠΔΔ καθώς και οι Επιχειρήσεις και Οργανισμοί, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παρ.6 του Ν.1256/1982 "για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση κλπ.", μπορούν να απασχολούν φοιτητές της Ανώτατης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών και της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών (Τμήματα Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος και Κτηνιατρικής) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που θέλουν να πραγματοποιήσουν την πρακτική εξάσκηση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.»*

Παρ. 3: *«Οι ασφαλιστικές εισφορές και η αποζημίωση των φοιτητών της προηγούμενης παραγράφου βαρύνουν εξ ολοκλήρου τις υπηρεσίες απασχόλησης ή τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που σπουδάξει ο φοιτητής και καταβάλλονται ύστερα από σχετική βεβαίωση της υπηρεσίας απασχόλησης.»*

4. Με τις ακόλουθες του άρθρου 31 παρ. 10 της υπ' αριθ. Β1/3/16.03.1990 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: «Έγκριση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών» (Β' 165) ορίζονται τα ακόλουθα:

εδ. α': *«Η πρακτική εξάσκηση αποσκοπεί στην ενημέρωση των φοιτητών πάνω στη γεωργική πράξη, στη διασύνδεσή τους με τον Έλληνα Αγρότη και τον Έλληνα Γεωπόνο, στη συμμετοχή τους στη γεωργική ερευνητική δραστηριότητα και τέλος στην ενημέρωσή τους πάνω στα προβλήματα της γεωργίας διαφόρων περιοχών της χώρας. Πραγματοποιείται στα εργαστήρια του Ιδρύματος, σε εργαστήρια κρατικών ιδρυμάτων, σε υπηρεσίες και ιδρύματα του Υπουργείου Γεωργίας ή άλλων Υπουργείων με σχετικό αντικείμενο, σε γεωργικούς συνεταιρισμούς και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και εργαστήρια που κατά την κρίση τους Ιδρύματος έχουν τη δυνατότητα παροχής συστηματικής εμπειρίας και γνώσης. Το πρώτο δίμηνο της πρακτικής εξάσκησης αφιερώνεται στην απόκτηση εμπειρίας πάνω στη γεωργική πράξη και πραγματοποιείται κατά προτίμηση εκτός Ιδρύματος. Το δεύτερο δίμηνο της πρακτικής εξάσκησης μπορεί να γίνεται σ' εργαστήρια και φροντιστήρια του Ιδρύματος εφόσον διασφαλίζονται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για παροχή*

εμπειρίας και γνώσης. Η όλη διαδικασία της πρακτικής εξάσκησης των φοιτητών γίνεται με ευθύνη του Τμήματος που καθορίζει τους τόπους πρακτικής εξάσκησης και την κατανομή των φοιτητών σ' αυτούς ανάλογα με τα ενδιαφέροντα τους.»

εδ. γ': « Για το τετράμηνο διάστημα της πρακτικής εξάσκησης χορηγείται στους ασκούμενους φοιτητές οικονομική ενίσχυση το ύψος της οποίας καθορίζεται από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος. Για το σκοπό αυτό εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Ιδρύματος σχετική πίστωση που καλύπτεται από ειδική επιχορήγηση του Υπουργείου Παιδείας ή και άλλων φορέων. Οικονομική ενίσχυση είναι δυνατόν να παρέχεται εκ μέρους του Ιδρύματος και σε αλλοδαπούς φοιτητές που πραγματοποιούν πρακτική εξάσκηση στην Ελλάδα ύστερα από συμφωνίες συνεργασίας του Ιδρύματος με Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής οι οποίες προβλέπουν αμοιβαία ανταλλαγή φοιτητών.»

5. Με τις κατωτέρω διατάξεις του άρθρου πρώτου του νόμου 1955/1991: «Ίδρυση της Εταιρίας με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ» και ρύθμιση συναφών θεμάτων» (Α' 112) ορίζονται τα ακόλουθα:

Παρ. 1.: «Ίδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Ανώνυμος Εταιρεία».

Παρ. 2.: «Η Εταιρεία λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, δεν υπάγεται στην κατηγορία των οργανισμών και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και δεν εφαρμόζονται σ' αυτήν οι διατάξεις, που διέπουν εταιρείες που άμεσα ή έμμεσα ανήκουν στο Δημόσιο, πλην των ρητά οριζόμενων στον παρόντα νόμο εξαιρέσεων. Η εταιρεία είναι επιχείρηση κοινής ωφέλειας και ισχύουν και σ' αυτήν οι κείμενες διατάξεις για τις επιχειρήσεις αυτές.»

6. Με τη διάταξη του άρθρου 3 Αστικού Κώδικα προβλέπεται ότι:

«Η ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να αποκλείσει την εφαρμογή κανόνων δημόσιας τάξης»

Ερμηνεία εφαρμογή διατάξεων.

Από τις αναφερόμενες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, εν όψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που υπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπ' όψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Η πρακτική άσκηση των φοιτητών αποτελεί θεσμό, με τον οποίο αποσκοπείται η σύνδεση των θεωρητικών σπουδών με την εφαρμογή στο χώρο εργασίας αφενός μεν για την καλύτερη αφομοίωση της επιστημονικής γνώσης που αποκτήθηκε, αφετέρου δε για την ενημέρωση-εξοικείωση των φοιτητών με τις επικρατούσες συνθήκες εργασίας. Με την πρακτική άσκηση, επιπλέον, δημιουργείται και διάυλος επικοινωνίας μεταξύ του οικείου πανεπιστημίου και του φοιτητικού δυναμικού του προς την αγορά εργασίας με σκοπό την, κατά το μέτρο του δυνατού, απορρόφηση των φοιτητών από την αγορά εργασίας. Τα οφέλη τα οποία αποκτώνται από την πρακτική άσκηση είναι πολλαπλά, αφού, πέρα από την αφομοίωση των θεωρητικών, κυρίως, επιστημονικών γνώσεων, που έχουν αποκτηθεί οι φοιτητές ενδυναμώνουν τα βιογραφικά τους, αποκτούν εμπειρίες, πρόσθετες γνώσεις και δεξιότητες, ενημερώνονται και εξοικειώνονται με τις εργασιακές συνθήκες της αγοράς, αυξάνοντας τις πιθανότητες τους να απορροφηθούν, συντομότερα, από την αγορά εργασίας. Οι συναπτόμενες συμβάσεις μαθητείας δεν έχουν χαρακτήρα συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας, δεδομένου ότι σ' αυτές προέχον στοιχείο, ως έχει αναφερθεί, αποτελεί η παροχή εκπαίδευσης, η δε παροχή εργασίας δεν αποσκοπεί στη δημιουργία παραγωγικού έργου (βλ. σχετ. Πηνιώτη: «Μαθητεία-Απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας-πρακτική άσκηση-έλεγχος ΣΕΠΕ-ΕΦΚΑ» Δ.Ε.Ν. 75/2019, σελ. 1367, Ψηλού»: «Ασφάλιση πρακτικών ασκούμενων σπουδαστών φοιτητών-μαθητών» Δ.Ε.Ν. 61/2005, σελ 2 ε.π.)

8. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης ρυθμίζεται, σήμερα, από τις διατάξεις του άρθρου 69 ν. 4957/2022. Παρότι οι συγκεκριμένες διατάξεις δεν εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω, εν τούτοις ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ρυθμίσεις των διατάξεων των παραγράφων 1, 6, 7, 8, με τις οποίες αποτυπώνεται η αντίληψη του νομοθέτη σχετικά με τις προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών σε προγράμματα πρακτικής άσκησης, την ασφάλιση τους, τη διάρκεια της άσκησης τους, το ύψος της δικαιούμενης αμοιβής τους ως και τον επιβαρυνόμενο με αυτά φορέα.

Έτσι με τις διατάξεις της πρώτης παραγράφου του εν λόγω άρθρου προβλέπεται ότι στα προγράμματα σπουδών του πρώτου και δεύτερου κύκλου υπάρχει η δυνατότητα της διενέργειας πρακτικής άσκησης των φοιτητών, είτε με υποχρεωτικό χαρακτήρα, είτε με προαιρετικό. Με τα επόμενα δύο εδάφια ορίζονται οι φορείς υποδομής, στους οποίους οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν την πρακτική τους άσκηση, προβλέπεται δε ότι αυτοί, μπορεί να είναι

εγκατεστημένοι και στο εξωτερικό. Με τα υπόλοιπα, τέταρτο και πέμπτο εδάφια ορίζεται ο τρόπος της νομικής σύνδεσης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, προβλέπεται δε και η απονομή αριθμού πιστωτικών μονάδων σε αυτούς, που περατώνουν με επιτυχία την πρακτική τους άσκηση. Με τις διατάξεις της έκτης παραγράφου, όπως ισχύει, προβλέπεται η υποχρέωση ασφάλισης των ασκούμενων στον e-ΕΦΚΑ μόνο, όμως, για τον κίνδυνο ατυχήματος, ορίζεται δε ρητά ότι το κόστος αυτής βαραίνει τους φορείς υποδοχής. Προβλέπεται, πάντως, και η υποχρεωτική ασφάλιση αυτών για καταβολή παροχών ασθενείας σε είδος. Με τις διατάξεις της έβδομης παραγράφου προβλέπεται η καταβολή στους ασκούμενους φοιτητές μηνιαίας αποζημίωσης, ορίζεται δε ο τρόπος υπολογισμού αυτής. Τέλος, με τις διατάξεις της όγδοης παραγράφου ορίζεται, ρητά, ότι το κόστος ασφάλισης και αποζημίωσης των ασκούμενων φοιτητών, κατ' αρχήν, βαραίνει μεν τους φορείς υποδοχής, προβλέπεται, πάντως, η δυνατότητα τα κόστη αυτά να καλύπτονται και από τους προϋπολογισμούς συγχρηματοδοτούμενων κλπ προγραμμάτων ή έργων των πανεπιστημίων, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στις διατάξεις της υπόψη παραγράφου.

9. Με τις μεταβατικού περιεχομένου διατάξεις του άρθρου 453 του ν. 4957/2022, ως ισχύουν, ορίζεται με σαφήνεια, ότι οι διατάξεις του άρθρου 69, ως και οι κανονιστικές πράξεις οι οποίες εκδίδονται κατά πρόβλεψη των διατάξεων του άρθρου 419 του ίδιου νόμου, αποκτούν ισχύ από το (επόμενο του παρόντος) ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 και ότι οι συμβάσεις πρακτικής άσκησης φοιτητών, οι οποίες έχουν καταρτιστεί κατά τα δύο προηγούμενα του ανωτέρω ακαδημαϊκά έτη, διέπονται τις προϊσχύσασες του παραπάνω ν. 4957/2022 διατάξεις, συμπεριλαμβανομένων και των τυχόν υφισταμένων σχετικών εσωτερικών κανονισμών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του τροποποιητικού νόμου 5057/2023: «η χρονική μετάθεση των προθεσμιών, που είχαν τεθεί, αντιμετωπίζει την ανάγκη της διασφάλισης της εύρυθμης λειτουργίας των Α.Ε.Ι., κατά την έναρξη του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους, η οποία άπτεται της ολοκλήρωσης των απαιτούμενων τεχνικών και ψηφιακών διαδικασιών και της απαιτούμενης χρηματοδότησης» (βλ. σχετ. σελ. 38). Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του άρθρου 69 παρ. 1 εδ. β', 6 και 8 ν. 4957/2022, που ενδιαφέρουν ενταύθα, δεν τυγχάνουν εφαρμογής, στο προκείμενο, ως εκ του χρόνου, κατά τον οποίο πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση του ενδιαφερόμενου.

10. Με τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 εδ. α ν. 1474/1984 έχει οριστεί ότι οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί, τα ΝΠΔΔ, καθώς και οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί, που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 ν. 1256/1982, έχουν τη δυνατότητα να απασχολούν φοιτητές, οι οποίοι σπουδάζουν περιοριστικά είτε στην (τότε) Γεωπονική Σχολή Αθηνών (και νυν Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών), είτε σε συγκεκριμένα Τμήματα της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.), προκειμένου να πραγματοποιήσουν την προβλεπόμενη πρακτικής άσκηση τους. Με τη διάταξη δε της τρίτης παραγράφου του ίδιου άρθρου ορίζεται με σαφήνεια ότι οι ασφαλιστικές εισφορές και η αποζημίωση (αμοιβή) των φοιτητών αυτών, βαραίνει ολοκληρωτικά τις υπηρεσίες απασχόλησης ή τα εκπαιδευτικά Ιδρύματα, στα οποία σπουδάζει ο φοιτητής. Οι ασφαλιστικές εισφορές καταβάλλονται, προκειμένου αφενός μεν να καλυφθούν οι φοιτητές από τον κίνδυνο του εργατικού ατυχήματος, τούτο, όμως, από 1.1.1995 και εντεύθεν δυνάμει της διάταξης του άρθρου 10 παρ. 2 ν. 2217/1994, αφετέρου δε για να καλυφθούν, υπό προϋποθέσεις, και με παροχές ασθένειας σε είδος από 12.12.2004, δυνάμει της διάταξης του άρθρου 15 παρ. 10 εδ. α' 3232/2004. Με τη διάταξη του β' εδαφίου της ίδιας παραγράφου, πάντως, έχει ορισθεί ότι οι ασφαλιστικές εισφορές βαραίνουν, κατά την προβλεπόμενη αναλογία, τόσο τον ασφαλισμένο όσο και τον φορέα ή επιχείρηση του ασκούμενου. Η διάταξη αυτή, όμως, δεν πρέπει να γεννά αμφιβολίες εφαρμογής της στην εξεταζόμενη υπόθεση, ως προς τον υπόχρεο καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, δεδομένου ότι ως γενικής ρύθμισης η ισχύς της υποχωρεί έναντι των, ενταύθα εφαρμοζόμενων, ειδικότερων ανωτέρω διατάξεων του νόμου 1474/1984.

11. Με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου 31 του ισχύοντος, σήμερα, Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών περιγράφονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι με την θέσπιση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Ιδρύματος, και αναφέρονται οι φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί, οι οποίοι έχουν δυνατότητα να υποδεχθούν μαθητευόμενους φοιτητές, ορίζεται δε και η αρμόδια ακαδημαϊκή μονάδα για την σωστή κατανομή αυτών. Με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου προβλέπεται η καταβολή οικονομικής ενίσχυσης στους ασκούμενους φοιτητές είτε ημεδαπούς είτε, υπό προϋποθέσεις, και αλλοδαπούς. Κατά την σαφή διατύπωση των υπόψη διατάξεων το ύψος του χρηματικού ποσού αποφασίζεται από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος και το σκοπό αυτό εγγράφεται σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου.

12. Με τη διάταξη του πρώτου άρθρου παρ. 1 ν. 1955/1991 έχει ιδρυθεί Ν.Π.Ι.Δ. με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Ανώνυμος Εταιρεία». Η εταιρεία αυτή, ήδη, με απόφαση, η οποία ελήφθη την 12/5/2023 από την έκτακτη αυτόκλητη καθολική γενική συνέλευση των μετόχων της έχει μετονομασθεί σε «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.». Με το πρώτο εδάφιο της επόμενης δεύτερης παραγράφου έχει οριστεί, με σαφήνεια, ότι η εν λόγω εταιρεία λειτουργεί με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, δεν περιλαμβάνεται στην κατηγορία των οργανισμών και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημοσίου τομέα, ούτε εφαρμόζονται γι αυτήν διατάξεις που διέπουν εταιρείες, που άμεσα ή έμμεσα ανήκουν στο κράτος, πλην των αναφερόμενων στο υπ' όψη νομοθέτημα εξαιρέσεων. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι η βούληση του νομοθέτη κατά τη θέσπιση του θεσμικού νόμου, που διέπει το ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, είναι να εξαιρείται αυτό ρητά του ευρύτερου δημοσίου τομέα, ανεξαρτήτως των κατά καιρούς εννοιολογικών αναπροσδιορισμών του στο χρόνο και στο εύρος τους. Εκ τούτου παρέπεται ότι δεν είναι δυνατόν με απλή ερμηνεία να καταργηθεί η ρητή και ειδική αυτή διάταξη του άρθρου πρώτου παρ. 2 ν. 1955/1991, θεωρώντας ότι κάποιος άλλος σκοπός ή κάποια άλλη τελεολογία νομοθετικής ρύθμισης, δίχως ρητή νεότερη ρύθμιση υπερισχύει, κατά γενικό τρόπο, των σκοπών του προκείμενου νομοθετήματος, οι οποίοι άλλωστε βρίσκουν και συνταγματική θεμελίωση στις διατάξεις του άρθρου 106 παρ. 1 του Συντάγματος. (βλ. σχετ. ΝΣΚ 17/2009, επίσης και ΝΣΚ 34/2006, 101/2006).

13. Με τη διάταξη του άρθρου 3 Α.Κ. ορίζεται ότι η εφαρμογή των κανόνων δημόσιας τάξης δεν μπορεί να αποκλειστεί-παρακαμφθεί από την ιδιωτική βούληση. Οι διατάξεις αυτές γνωστές και ως κανόνες αναγκαστικού δικαίου, αντιδιαστέλλομενες από την άλλη κατηγορία των κανόνων ενδοτικού δικαίου, των οποίων οι ρυθμίσεις είναι δυνατόν να αποκλεισθούν από την ιδιωτική βούληση διακρίνονται, συνήθως, από τον επιτακτικό (προστακτικό ή απαγορευτικό) τρόπο, με τον οποίο έχουν διατυπωθεί. Εφόσον, όμως, ο χαρακτήρας αυτών δεν είναι δυνατόν να προκύψει με σαφήνεια, αποτελεί, πλέον, ζήτημα ερμηνείας και ανίχνευσης του γενικού σκοπού ή συμφέροντος, το οποίο έχει απαγορεύσει την θέσπισή τους. Κανόνες οι οποίοι προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον, αποτελούν κανόνες αναγκαστικού δικαίου. (βλ. σχετ. Μπαλή: «Γενικά Αρχαί του Αστικού Δικαίου», εκδ. όγδοη 1961, σελ. 14, Γεωργιάδη-Σταθοπούλου: «Αστικός Κώδιξ», Ι τόμος Γενικά Αρχαί, εκδ. 1978, σελ. 8 επ., Γεωργιάδη: «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου», Β' έκδ. 1977, σελ. 41 επ.). Ως

δημόσιο συμφέρον δε νοείται εκείνο, που αφορά το σύνολο των μελών της κρατικής κοινωνίας και ικανοποιεί τις βασικές ανάγκες αυτού δηλαδή την εθνική άμυνα, τάξη, ασφάλεια, υγιεινή, διατροφή, παιδεία, συγκοινωνία, επικοινωνία, οικονομική ανάπτυξη, εξασφάλιση εργασίας στους πολίτες, προστασίας του περιβάλλοντος, θεμελίωση και προαγωγή του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας κ.α. Οι κανόνες που ανήκουν στην ύλη του διοικητικού δικαίου, θεωρούνται ότι καλύπτουν θέματα δημοσίας τάξης.

14. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ως έχει αναφερθεί ανωτέρω, ο φοιτητής Α.Τ. με την υπ' αριθ. 3.4.2024 (αριθ. πρωτ. 260/3.4.2024) αίτησή του έχει ζητήσει από το Ίδρυμα να εξεταστεί η δυνατότητα να επιβαρυνθεί τα έξοδα της αμοιβής και της ασφάλισης του για το χρονικό διάστημα από 23.4.2024 κατά το οποίο πραγματοποιεί την προβλεπόμενη πρακτική άσκησή του (μόνο) ο φορέας υποδοχής, δηλαδή, εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ. Όπως έχει αναλυθεί, όμως, ανωτέρω, τέτοια δυνατότητα από την ισχύουσα, ενταύθα, νομοθεσία δεν προβλέπεται. Αντίθετα, από τις συνδυασμένες και συνεφαρμοζόμενες διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 1 και 3 ν. 1474/1984, άρθρου πρώτου παρ. 1 και 2 ν. 1995/1991 και 31 παρ. 10 εδ. α' και γ' του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Γ.Π.Α. προκύπτει η βούληση του νομοθέτη να μην επιβαρύνονται με τα έξοδα αμοιβής και ασφάλισης των μαθητευόμενων φοιτητών του Γ.Π.Α. και ορισμένων Τμημάτων του Α.Π.Θ., εν όλω ή εν μέρει, ιδιωτικοί φορείς – και στο προκείμενο η εταιρία ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, αλλά στο προκείμενο να επιβαρύνεται μόνο το ΓΠΑ. Οι διατάξεις αυτές είναι δημοσίας τάξης, δηλαδή αναγκαστικού δικαίου, έτσι ώστε να μην επιτρέπεται να παρακαμφθεί η ισχύ τους από τη βούληση της ιδιωτικής εταιρείας. Από πλευράς, βέβαια, του πανεπιστημιακού ιδρύματος η πιστή εφαρμογή των υπόψη διατάξεων προβλέπεται και επιβάλλεται από την αρχή της νομιμότητας, η οποία διατρέχει όλο το χώρο της διοίκησης. (βλ. σχετ. ΝΣΚ 50/2013)

Απάντηση

15. Κατά συνέπεια προς τα ανωτέρω, η απάντηση, η οποία προσήκει στον προβληματισμό της υπηρεσίας, είναι ότι τα έξοδα της αμοιβής και της ασφάλισης του φοιτητή Α.Τ., που αφορούν στην πρακτική άσκηση, που πραγματοποιεί στην εταιρεία με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.» δεν είναι δυνατόν να επιβαρύνουν αυτήν ως φορέα υποδοχής.

Ο Γνωμοδοτών

Περικλής Αγγέλου
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους